

Fluxus, jazz og blåt græs

Dan Turéll, der netop er hjemvendt fra et flere måneders ophold i Californien, fortæller i den første af to artikler om sine musikalske oplevelser i San Francisco og nærmeste omegn.

SCENE 1: The Great American Music Hall, O'Farrell, S.F. Artister: Bill Monroe and The Blue Grass Boys.

Er der mon nogen danskere — ud over helt små specielle marginale kredse — der ved hvem Bill Monroe er? Eller — for den sags skyld — hvad bluegrass er?

Det blå græs er betegnelsen for en slags hvid-mands blues. Det er den høje, en- eller tostemte lyd fra præsterne — spillet på de instrumenter man kunne have på sig, eventuelt fæspændt til hest. Ingen klaverer her — og heller ingen blæsere.

Den klassiske bluegrass-besætning er en kvintet bestående af en strenginstrumenter: Guitar, bas, banjo, violin, mandolin.

Det er den gamle — snart 80-årige — Bill Monroe stadig benytter. Stort set har været en vedvarende inspiration for country-rock guitarister som Roy Buchanan og Jerry Garcia.

Han er stadig aktiv, og årene har ikke slidt hertiligt på ham — helst poleret ham. Hans tynde skarpe stemme har bevaret sin form i næsten, og de fem strenginstrumenter danser sammen med en ro og en autoritet, der — som fast form — kan få musikkers lydtræppe til at minde om noget så geografisk fjært som en indiisk raga.

Når man nu er, mere eller mindre, opvokset med John Cage, myten og mennesket, komponisten og buddhisten, gurun og gimnikken.

Den Cage, der skabte sin 'Fontana Mir', en komposition til den italienske by, ved at optage tilfældige gedyde på sin båndoptager ud fra synspunktet: 'Musik er lyd'. Den Cage, der i sin tid præsenterede et symfoniskester for sin seneste — bestilte — symfoni ved blot at omdele nodeark, hvorpå der stod: 'I have confidence in you'. — Jeg stoler på jer. Den Cage, der proklamerede at verden var ikke en kendsgerning — den var en proces. Den Cage, der følgelig lod sine kompositioner, bestemme af opslag i Ching ningsespl.

Den Cage, der var selve fluxus-ideen i sin respektløshed over for reglerne — parret med hans paradoksale respekt for Tilfældet: Terningen.

Den Cage, der skabte historie og inspirerede. Det er selvfølgelig en smukt tid af byen San Francisco at skabe en Cage-fest. Også at få hans gamle makker, danseren Merce Cunningham, og dennes ensemble med.

Men ... Der er løbet meget vand i stranden i mellemtiden. Og så heldt meget ud af ørerne.

Over scenen i Cowell Theater — der befinder sig i et urbant science-fiction landskab af nedlagte gamle fabrikker og lagre, ikke ulig dele af Christianshavn — hænger et ur, så man kan følge tiden under denne 'music theater, electronic & multi-media works performance' (den skal ikke have for lidt).

Hvad sker der så, mens man følger med i tiden? Fire mixerpulte mixer deres lyd, men en mand pakker friske LP'er ud af cellofan for at trille dem langs med scenen — samtidig med at en tuba spiller imod en kaffemaskine. Så alar, fire pianister

Illustration: robb

NEJ, Bill Monroe synger *Blue Moon of Kentucky* al-
ger han selv, med et skævt,
trekantet smil, at den har
han, sunget hver aften 'de
sidste halvtreds år'.

Man kan høre det.
Der klæpper og 'jublek' —
og Deres udsædte, glæder
sig specielt over, at se så
mange unge blandt tilhørere-
ne. Måske, måske en dag —
når vi er kommet igennem
tunnelen og ud på den anden
side med Yamaha-orglerne,
synthesizer-klangene og alle
de andre små fikse mekanis-
ke maskiner — vil en ny
generation alligevel begynde
forfra igen, begynde at spille
på *instrumenter*. Enkle,
akustiske instrumenter der
harmonisk blander deres in-
dividuelle sange — som Bill
Monroe and The Blue Grass
Boys gør.

Det er i hvert fald musik,
der lever op til stedets navn:
The Great American Music
Hall. Det er (en del af) Den
Store Amerikanske Musik.
En del, det er godt at opleve.
I taxien, på vej tilbage til
hotellet, om i hænderne af et
have klappet ad den gamle
mand — endnu en gang kon-
fokker jeg, at intet holder
drefter jeg sagen med chauff-
føren.

Han har været taxichauf-
fører i San Francisco i 25 år.
Han siger, det er første gang
han har været ude for en
europæer der hørte
bluegrass.

Ellers, i øvrigt, er efterårs-
sæsonen for musik i Califor-
nien 1989 — som uden for
Cal. — præget af mastodon-
ternes gentagne maksimal-ef-
fekt. Megasjernerne fyl-
der scenen, også i overført
forstand. The Who er — her
som alle vegne — på deres
117. afskedsturné. The Rol-
ling Stones er tilbage på vej-
ene, klar til at score kassen
endnu en gang. Ringo Starr
har samlet et bundt. All
Star(r)s og prøver igen et
come-back.

Men ingen af de fænomæ-
ner har — i mine øjne —
noget videre med San Fran-
cisco at gøre. O.K., hvis jeg
ville høre dem kunne jeg
tage et indendørsfly til Los
Angeles i morgen, til New
York i næste uge, til Phila-
delphia et par dage efter.
Men jeg er i San Francis-
co, og det er dér jeg gerne vil
være — lige nu. En by og
dens musik herer også sam-
tidsret. Som en krop med sit
åndedræt.

Så næste gang jeg går til en
koncert, det er ikke til en
restaurant. Det er et restauran-
tant-job. Og lokalt — meget
lokalt.

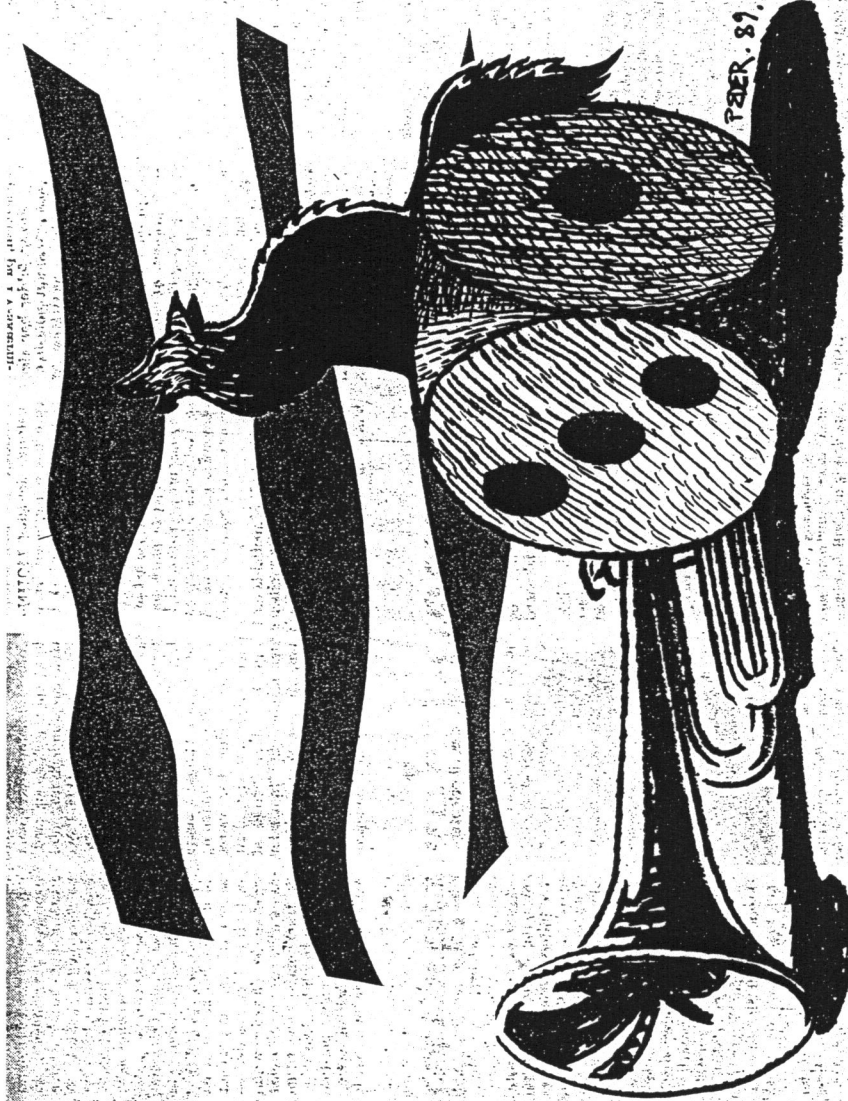

Illustration af Bill Monroe og hans band.

synkrønt samme toner en iro-
akkompagneret af fuglesang
på bånd — mens en tennis-
spiller basker rundt med
bolden.

Måske kunne det have været
interessant — hvis ten-
nis-spilleren var f.eks. Tor-
ben Ulrich. Det er det ikke
Hværken Ulrich — eller in-
teressant.

Fjere lyd-effekter: En bar-
bermaskine. Ophældning af
vand i fad. Bjørnebrøl.
Visuelt-ledsaget af: En
akuspiller der slipper. En
anden der kommer ind med
spray-dåser — og sprayer
spaghetti.

Hele vejen igennem kan
man se flersmy limens. Col-
legernes collage.
Jeg smider mit private
håndklæde i ringen og går,
for pr. fugleinstant at finde
vejen tilbage til den indre
by, mediterende, stille og
ensomt, over hvor spænd-
de det dog var dengang, i
starten af 60'erne, da John
Cage var ny.

Får er ikke vrede. Får er
skuffet, som man siger.
Nu er Cage et fæg på hvad
der vel svarer til en blanding
af 'Staten'-Teaterskole og
Den Rytmiske Aftenskole i
San Francisco. Nu er han
pensum. Og nu virker det så
temmelig ligemeget. Der er
åbenbart visse ting man ikke
kan blive ved med — uanset
hvor meget de gav færre
gang.

Det er så let at stjæle
ideer. Da Andy Warhol ma-
lede sin første Coca-Cola-
dåse var det en idé.
I dag er USA, hvad hvert
andet galleri-besøg demon-
strerer, fyldt op af malerier
af den slags. Warhol sejrede
sig ihjel.

Måske er det samme åket
med Cage, på en eller anden
led. Eller måske hænger han
i sin egen fortid og kan ikke
slippe væk fra den.
I så fald er han ikke den
eneste.

Men selvfølgelig, stadig:
Disse tre facetter af musik-
vet i San Francisco er vinkår-
lige nedbud, der mest af alt
viser bredden, udbuddet,
mulighederne. Fra bluegrass
over traditionel jazz til flux-
us — ikke så lidt at både over-
i løbet af et par dage.
Men den egentlige San
Francisco-sound? Den lette,
lyse, oplyftende tone, der
spredte sig over hele verden
under navn af 'bestmusik i
60'erne? —
Også den lever endnu —
som en virkelighed, det vil
sige, ifølge Cage: En proces.
Til den vender vi tilbage
— i morgen i Magasinet.

DAN TURELL

TEGNING: PEDER BUNDAARD

på grund af det menneske-
lige: Musikens teater.
Der altid har været i hvert
fald mig mere end det så-
kaldt egentlige teater.
Men man skal jo videre.
Med, som hos Bill Monroe,
et sæt 'Tak for i aften!'
Også til Baker, bartende-
ren og arkitekt-assistenten:
Miljøet.

Norma Teagarden vil ger-
ne snakke lidt i pauserne —
også om sine afviede brødre.
Charlie, trompeten, synes
hun var 'vanskelig' — det
skulle alt sammen være så
perpekt. Jack tog det rolige
re. Hvis der var en befri-
de han og prøvede at dække
den med at sige en vittighed
eller bare begynde på noget
andet. Hun savner dem beg-
ge, naturligvis, men har det
ellers godt, har ikke de store
præsentationer og regner
gøjenyligt med at blive me-
ret ældre.

SCENE 3: Cowell Theater,
Pier 2, Fort Mason, S.F. Ar-
tister: The New Music
Theater. Ensemble: Cage-
fest.
Det kniber det mere med
ikke blot på grund af musik-
ken, den er faktisk — på den
måde — det mindste. Men
Og hvor det sætter én!

ske barer, baseball i TV. Det
er vilkårens. Værrer, eller
bedre end Bakers?
Hän har endda studeret i
Tyskland og Frankrig — dér
under Maurice André, hvis
trompetakole jeg selv min-
des svagt fra Hellerup Mu-
sikkole 1963. Vi begynder
at forstå hinanden.
Så får Norma selvkab af en
klarinetist der bor i nærhe-
den. Hun griner glad. Jo,
hun kan hans numre. Sådan
her, ikte?
Og så kommer en bassist
ind og vil lege med. Barten-
sten til hverdag er arkitekt
— men det er musikken han
lever for. Se selv på ham!
Ja. 'Levende musik' — Le-
vende mennesker' — som
Danish Musiker. Forbund en-
gang med så megen ret brug-

— flere tusind melodier i
baghovedet og fingrene, hele
60-65 års sangbog.
Min sidemand hedder
Tom Baker og er — viser det
sig efterhånden, som samta-
len kommer i gang — trom-
petist i San Francisco's Ope-
ra & Ballet Orchestra, selv
om han inderst inde fore-
trækker jazz. Men man skal
jo leve ...
Hän har engang haft en
dansk kæreste i (hilsen til
Birgit fra Fårø), så derfor
ved han at herovre tager vi
kunstlar!

Hän sukker.
Norma Teagardens lange,
enormt lange fingre arbejder
trofast videre. Ca. en tredje-
del af publikum, vi der sid-
der nærmest, hører efter. De
andre to tredjedele ser, som
ikke sjældent på amerikani-

bedste forstand — 'en rest
fra fortiden'. Hvis hun er
langt fra synthesizeren er
hun til gengæld tæt på det
gamle dags mekaniske klav-
er. Man kommer uvilkar-
ligt i tanker om dengang
man havde pianoruller, om
James P. Johnson, om Willie
'The Lion' Smith, om de
store boogie-woogie pianis-
ter, ragtime. Hun spiller
'som en maskine' — men det
er hende der gør det.
På én gang ligner hun en
lidt skarpere skåret. Lise
Nørgaard og en glad lille
pige der leger. Hun spiller
kvinder ville strikke et hals-
tørklæde, eller som stakpil-
lere, intenst koncentreret,
ville løse et vanskeligt pro-
blem i et parti. Hun har —
fortæller min sidemand ved
baren mig, at egen erfaring

SCENE 2: Washington
Square Bar & Grill, Powell,
S.F. Artist: Norma Teagar-
den.
Heller ikke mange vil vel i
dag forbinde meget med
navnet Norma Teagarden.
Hun er den sidste ud af hvad
Storm. Petersen i sin tid
kaldte 'en gevaldig mossa-
kalsk familie'. Hun spiller
klaver. Hendes bror Charlie
spillede trompet, hendes
bror Jack basun. Jack Tea-
garden vil måske huskes —
især af ældre lyttere — som
ge makker.

Norma Teagarden er i dag
78 år gammel. De sidste fjor-
ten år har hun hver onsdag
spillet på Washington Squa-
re Bar & Grill. Stamtæster-
ne elsker hende — og hendes
tradition.
Hun er — i udtrykkets